



Rock i pop fenomen zaslužuju adekvatno vrednovanje države



Prije nekoliko dana u prostorijama Hrvatske udruge poslodavaca u Zagrebu predstavljani su rezultati mapiranja sektora kulturnih i kreativnih industrija koje je istražio Ekonomski institut. U panel-diskusiji nakon predstavljanja studije sudjelovao je i ministar kulture Berislav Šipuš i najavio inicijativu Ministarstva kulture kojom će Ministarstvo stimulirati rad rock-klubova u Hrvatskoj i njihov glazbeni program. Šipuš je istom prilikom najavio i osnivanje posebnog Vijeća za rock-glazbu, koje će odlučivati o poticajima glazbenom stvaralaštvu i rock-festivalima. „Ideje su najjeftinije, a proizvode mnogo i mogu dati fantastične rezultate!“ komentirao je Šipuš rezultate mapiranja.

Rock dio kulture

Čini se da je ta najava ministra kulture ujedno odgovor na nedavne polemike kako i koliko stimulirati popularnu kulturu u Hrvatskoj, na razini Ministarstva kulture, čiji su programi poticaja za preživljavanje nekih modela kulture i projekata u ovo vrijeme od neprocjenjive važnosti. Već i sam činjenica da je s razine ministra kulture došla ovakva poruka izuzetno je važna, jer je rock-glazba, dakako, odavno dio kulture, pa ćemo uskoro, kao i svuda u suvremenom svijetu, imati reguliran odnos među važnim i vrijednim projektima pop-kulturnog predznaka. Koji, dakako, dovode mnogo turista u Hrvatsku u ljetnim mjesecima, dok u onim zimskim predstavljaju neke od najzanimljivijih kulturnih gostovanja, isto kao u Berlinu, Amsterdamu, Beču ili bilo kojem drugom europskom gradu.

No, nije se ovom prilikom radilo samo o tome. Zanimljivi rezultati mapiranja pokazali su da kreativne i kulturne industrije (KKI) u Hrvatskoj ostvaruju 15 milijardi kuna prihoda, zapošljava-

ju 124 tisuće ljudi, a po udjelu prihoda u BDP-u drugi su po veličini sektor u Hrvatskoj (3,5%). KKI su se pokazale otpornije na recesiju od drugih sektora upravo zbog nove gospodarske paradigme koju su prigrllile djelatnosti poput glazbe, filma, umjetnosti, medija, izdavača i sl.

Sa strane pop i rock-glazbe, nemoguće je osporiti da klubovi, koncertne dvorane, rock-festivali, izdvojena gostovanja i ostali programi predstavljaju važan udio u ukupnoj glazbenoj i kulturnoj ponudi u Hrvatskoj. Tako je svugdje u svijetu; ne samo po umjetničkim dometima, inovativnom predstavljanju novih ideja i „stanja svijesti“, nego i prema financijskim ulaganjima i zaradama, pop scena već je nekoliko dekada jedna od bitnih industrija, ali i umjetničkih laboratorija suvremenog svijeta. Kod nas je pop glazba, tj. glazbena industrija, često sve samo ne popularna, možda upravo zato što, osim recesije, mnogi rock-programi koji se kod nas organiziraju zapravo više sličje upravo programima Ministarstva kulture, zbog artistske vrijednosti i nekonvencionalnih imena i izvođača koji se dovode u Hrvatsku. Mnogi od njih, poput Blixe Bargelda iz Einstürzen-Neubauten ili Gang of Four, nastupali su kod nas osim „regularno“ i na manifestacijama poput zagrebačkog Muzičkog biennala, upravo zbog njihove umjetničke vrijednosti i artistske zahtjevnosti. Einstürzen-Neubauten sam nedavno gledao u Ljubljani s ambicioznim, europski sufinanciranim projektom posvećenim 100. godišnjici 1. svjetskog rata, ali ovom prilikom nisu stigli u Zagreb, a možda su mogli.

Iako živimo u tržišnoj ekonomiji, kad neke zahtjevnije projekte dovedete u klubove ili dvorane, bez obzira na žanr i pitanja je li to rock, jazz ili klasika, nužan je i poticaj i prepoznavanje s

institucionalne razine, u ovom slučaju Ministarstva kulture, da bi se publici mogli u stalnom ritmu predstavljati najzanimljiviji projekti.

Pogotovo kad govorimo o ponajboljim domaćim glazbenicima i domaćim rock-projektima, situacija s dampinškim cijenama ulaznica za koncerte pomalo je već postala smiješna. Nije mi uzalud Hus iz Parnog valjka nekoliko puta govorio da nema smisla da Parni valjak s jednakom opremom i luksuznom scenom nastupa u velikoj sportskoj dvorani za sto i nešto kuna po ulaznici, dok isti takav uvozni program ima cijenu od pedeset eura ili više. Neki od najboljih domaćih koncerata ove godine u Domu sportova, Pips Chips & Videoclips ili Urban & 4, održani su s ulaznicama čija je cijena od 50, 60 kuna. Što, bez obzira na oko četiri tisuće posjetitelja u dvorani, sugerira da bez sponzora više nema smisla ići ni k frizeru, a kamoli raditi spektakularan koncert u Domu sportova koji po svim parametrima odgovara onome što smo vidjeli, recimo, na nastupima Morriseya ili Queens of the Stone Age na Zagrebačkom velisajmu.

Izvan „državnog“ sektora

Nekoliko puta sam se u Londonu uvjerio da je, kad „lokalni“ David Bowie ima izložbu u muzeju Victoria and Albert ili Rolling Stonesi započinju turneju u O2 Areni, cijeli grad okićen njihovim trademark simbolima, bez obzira na to što su odavno izašli izvan „državnog“ sektora. Ali popularnost koju donose kao „britanski proizvod“ i novci koje turisti potroše dok hrpimice dolaze u London zbog njih, prevelika je mogućnost za propustiti afirmaciju „britanskog“ i novce koje će turisti ostaviti zbog njih.

Primjera ima koliko hoćete, ali zadržimo se na onima najjednostavnijima. Od SAD-a do Velike Britanije,

**KREATIVNE I
KULTURNE
INDUSTRIJE
(KKI) U
HRVATSKOJ
OSTVARUJU
15 MILIJARDI
KUNA
PRIHODA**

**ROCK-
FESTIVALIS
MNOŠTVOM
TURISTA
PRIDONOSE
I PUNJENJU
DRŽAVNE
BLAGAJNE**

**LOKALNE
RAZINE
ČESTO NE
PREPOZNAJU
ŠTO IM
DONOSE
SUVREMENE
KULTURNE
MANIFESTA-
CIJE**

od inauguracije predsjednik Obama do Olimpijskih igara u Londonu, prominentno mjesto i prostor koje su rock-glazbenici dobivali govorilo je da utjecaj popularne kulture ima vrlo jasan kulturološki, umjetnički i politički segment. Stoga uopće ne bi trebalo biti upitno treba li ulagati u projekte rocka, jazz-a ili klasične glazbe, jer su takvi projekti i festivali i ono što donose sasvim jasan kulturološki pomak uz medijske koristi za državu. Pa i financijske za lokalne ekonomije, pogotovo ljeti dok nam je obala puna rock-turista.

Ne moramo spominjati prestiž koji rock-turizam donosi državi, pogotovo ljeti, jer turisti koji posjećuju ove festivale slične imaju i kod kuće po EU. No, svejedno, lokalne razine često ne prepoznaju što im sve vremene kulturne manifestacije, s velikim brojem posjetilaca, donose. Možemo pogledati i bliže; najveći regionalni festival, novosadski Exit, postao je jedno od središnjih festivalskih mjesta i zbog činjenice da je dobio oko pola milijuna eura stimulacije od države, kao i besplatan prostor novosadske tvrđave Petrovaradin. Kad sam prije nekoliko godina u londonskom Victoria and Albert muzeju gledao veliku izložbu o Davidu Bowieju, pitao sam se kako bi bilo da taj projekt netko dovede u Klovićeve dvore. Za koju je, nota bene, u pretprodaji, prije otvaranja, u Londonu kupljeno više od 50 tisuća ulaznica. Kao što je i izložba o Picassu u Klovićevim dvorima, čiji sam stalni postav nekoliko puta posjetio u Picassovoj kući u Parizu, zapravo popularan show-program, suvremeno poimanje kulture o kakvom je govorio B. Šipuš najavljuje da ćemo uskoro dobiti adekvatno vrednovanja rock-kulture i pop fenomena, kakvi su i Bowie i „fenomen Obama“, i Olimpijske igre, pa i mnogi naši.